

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

Kandidatuppsats

Går det att tolerera en oliktankande vän?

Betydelsen av kön och självkonstruktion för tolerans mot nära vänner

Is it possible to tolerate a friend with dissimilar views?

The significance of gender and self-construal for tolerance for close friends

Sofia Edvik & Sabina Lennartsson

Kandidatuppsats HT 23

Handledare: Fredrik Björklund

Examinator: Camilo Sáenz-Moncaleano

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between men and women's interdependence, meaning prioritization of close relationships or group relationships, and level of tolerance towards a friend with dissimilar views. To do this, a survey was created and distributed to students at different universities in Sweden. The survey included questions about the participants' prioritization of social relations and two scenarios to which the participants were asked to score their emotional reaction. A total of 179 students participated in the study. The study found no support for either hypothesis as both men and women had a higher prioritization of close relationships rather than group relationships. Nor was there any support for a relationship between the prioritization of group relationships and higher tolerance, although results showed that participants with a prioritization of close relationships exhibited lower tolerance. Although unpredicted, women exhibited a general lower level of tolerance towards a friend with dissimilar views than men. In addition to this, women exhibited a lower level of tolerance towards a politically rather than religiously dissimilar friend, whereas there were no significant differences in this among the male participants. Both tolerance and gender differences in interdependence are fairly unexplored subjects and there is a need for further research, especially in a Swedish context.

Keywords: Self-construal, interdependence, tolerance, social relations, gender differences

Sammanfattning

Syftet med denna studie var att undersöka relationen mellan män och kvinnors interdependence, det vill säga deras prioritering av nära relationer eller grupprelationer, samt nivå av tolerans mot en oliktankande vän. För att göra detta skapades och distribuerades en enkät till universitetsstudenter vid olika lärosäten i Sverige. Enkäten bestod av frågor om deltagarnas prioritering av sociala relationer samt två scenarier som deltagarna ombads skatta sin emotionella reaktion till. Totalt deltog 179 studenter i studien. Studien fann inget stöd för hypoteserna då både män och kvinnor prioriterade nära relationer framför grupprelationer. Vidare fanns inget stöd för en relation mellan prioriteringen av grupprelationer och en högre tolerans, men resultaten visade att deltagare med en högre prioritering av nära relationer uppvisade en lägre tolerans. Utöver hypoteserna fann studien att kvinnor uppvisade en generellt lägre nivå av tolerans mot en oliktankande vän än vad män gjorde. Ytterligare uppvisade kvinnor en lägre nivå av tolerans mot en politiskt snarare än religiöst oliktankande vän medan inga signifikanta skillnader gick att återfinna hos de manliga deltagarna. Både tolerans och könsskillnader i interdependence är tämligen utforskade ämnen och det finns ett behov för vidare forskning, särskilt i en svensk kontext.

Nyckelord: Self-construal, interdependence, tolerans, sociala relationer, könsskillnader

Tack!

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Fredrik Björklund för den hjälp och stöttning han gett oss under arbetets gång. Vi vill även tacka våra nära och kära som bidragit med hjälp och feedback, samt de personer som var villiga att delta i undersökningen.

Går det att tolerera en oliktankande vän?

Att visa tolerans mot någon vars uppfattningar man invänder mot är en högt värderad egenskap i västvärlden. För många anses tolerans utgöra kärnan i det demokratiska samhället och är ett essentiellt verktyg för bekämpandet av diskriminering (Verkuyten & Yogeeswaran, 2017). Men var går gränsen för tolerans och vad gör vi när det vi invänder mot kommer från en nära vän?

Klassisk tolerans

Fisher (2003, s. 49) beskriver tolerans som “[...] *to put up with those with whom we disagree or find objectionable, to be willing to endure and to quietly suffer the discomfort of their presence*”. Ofta talas tolerans om i religiösa, kulturella, normativa eller politiska termer och innebär då att invända mot en religion, kultur, norm eller politisk åsikt man finner förkastlig men likväl acceptera att den existerar (Verkuyten & Yogeeswaran, 2017). Tolerans kräver alltså inte av en individ att anamma ett synsätt denna finner förkastligt utan endast acceptera och respektera att detta synsätt existerar.

För att förstå ett annars tämligen brett begrepp samt den dimension av tolerans som denna studie behandlar, krävs förståelse för de centrala delarna av tolerans. Forst (2013) presenterar huvudsakligen tre komponenter som tillsammans skapar tolerans: *objection*, *acceptance* och *rejection*, eller invändning, acceptans och avvisning.

Den första komponenten *objection*, eller invändning, betonar vikten av en skiljelinje mellan tolerans och likgiltighet. För att en individ ska anses uppvisa tolerans mot ett objekt, vare sig det är en person, åsikt, övertygelse eller handling, behöver detta objekt väcka en negativ respons hos individen. Tolerans kan därför inte uppvisas mot något som en individ har ett neutralt ställningstagande till och innebär ytterligare att ett krav för tolerans är att individen i fråga bryr sig om objektet. Mot bakgrund av detta kan tolerans endast existera i en mångfaldig sfär inom vilken normativa, religiösa, moraliska, kulturella eller politiska olikheter förekommer (Cohen, 2004).

Forst (2013) andra och tredje komponent för toleransbegreppet utgörs av acceptans (*acceptance*) kontra avvisning (*rejection*). Acceptans utgörs här av valet att acceptera det en annars invänder mot och således tolerera det en förkastar. Motiv för acceptans utgörs ofta av tron på jämlikhet, frihet, demokrati och autonomi, det vill säga varje individs rätt till självstyre (Verkuyten, 2017; Forst, 2013). Då tolerans är en central del av ett liberalt tankesätt kan även

tolerans i sig vara en värdering som människor besitter (Cohen, 2004). Det är en individs interna värderingar som i varje möte med ett toleransobjekt avgör om en denna uppvisar tolerans eller intolerans. Tolerans kan därför inte erhållas genom gruppsyck eller social påverkan från andra (Forst, 2013).

Intolerans uppvisas istället i samspel med Forst (2013) första och tredje komponent av tolerans: invändning (*objection*) och avvisning (*rejection*), det vill säga när anledningarna till att avvisa det en invänder mot väger tyngre än anledningarna att acceptera. Intolerans kan följa av ett generellt ogillande av ett objekt men uppvisas oftare mot sådant som anses göra moraliska övertramp, då moraliska övertygelser upplevs som objektivt, universellt sanna samt med större emotionell intensitet (Cohen, 2004; Skitka et al. 2021).

Därför väljs ofta intolerans framför tolerans i situationer där individen upplever toleransobjektet som skadligt för andra, moraliskt orättvist eller inhumant (Verkuyten, et al., 2020a).

För att avvisning av något en invänder mot ska klassificeras som intolerans krävs det att anledningarna till avvisningen har någon form av försvarbar, moralisk grund. Anledningarna behöver alltså vara "rimliga" (Forst, 2013). Här urskiljs en tydlig gräns mellan tolerans och fördomsfullhet då forskningen är enig i att varken tolerans eller intolerans går att applicera på grupper av individer baserat på ofrivilliga kategoriseringar som skiljer människor åt såsom kön, etnicitet eller hudfärg. Med denna kunskap i åtanke väcktes för oss ett djupare intresse kring vilka mekanismer som påverkar tolerans och hur dessa mekanismer i sin tur samspelar och skiljer människor åt i toleransnivå.

Personliga faktorer bakom tolerans

Forskningen har länge varit intresserad av att belysa personliga faktorer till individers benägenhet att visa tolerans. Som nämnt tidigare är tron på jämlikhet, frihet och autonomi positivt korrelerade till tolerans men även en hög nivå av empati, politisk liberalism och egalitarianism har funnits korrelera positivt med tolerans (Verkuyten & Yogeewaran, 2017; Crandall & Eshleman, 2003). I motsats till detta har högerpolitisk konservatism ett negativt samband med tolerans (Jost, et al. 2003).

En av, om inte den starkaste avgörande faktorn för tolerans är utbildningsgrad. Forskning har funnit ett starkt samband mellan högre utbildning och högre uppvisad tolerans mot oliktankande (Van Doorn, 2014). Det är inte osannolikt att utbildningssfärens betoning på

betydelsen av demokratiska och liberala rättigheter samt tolerans som ett verktyg för hindrande av diskriminering ligger till grund för detta (Forst, 2013; Verkuyten & Yogeeswaran, 2017).

Vidare har forskning funnit att kvinnor uppvisar en generellt lägre nivå av tolerans än vad män gör men att de även skiljer sig i toleransobjekt (Golebiowska, 1999). En studie gjord av Verkuyten och Slieter (2008) visade att både muslimska och icke-muslimska kvinnor var mindre accepterande mot sådant som kunde upplevas som begränsande av kvinnors frihet såsom tvångsbärande av slöja, än vad muslimska och icke-muslimska män var. Således uppvisar kvinnor mer intolerans mot sådant som de upplever som potentiellt diskriminerande mot kvinnor som grupp.

Personliga faktorer bakom tolerans är väsentliga för att förstå varför människor uppvisar eller misslyckas med att uppvisa tolerans i olika situationer. Föreliggande studie avser därför att utveckla kunskapen kring eventuella könsaspekter av tolerans samt relatera dessa till manliga och kvinnliga universitetsstudenters prioriteringar av sociala relationer.

Intuitiv & medveten tolerans

I diskussionen om tolerans görs ibland en distinktion mellan två typer: intuitiv (intuitive) och medveten (deliberate) tolerans och intolerans. Medveten tolerans eller intolerans är ofta det som undersöks i forskning om ämnet (Verkuyten, 2022) och därav avser denna studie att närmare undersöka den mindre populära, intuitiva dimensionen.

Intuitiv tolerans beskrivs som en initial, känslomässig reaktion till ett toleransobjekt som tar formen av en negativ "magkänsla" (Verkuyten 2022). Ofta upplevs den intuitiva delen av tolerans i form av känslor som hat, avsky eller antipati som individen alltså själv inte kan kontrollera och som inte behöver innebära fördomsfullhet mot specifika personer eller grupper (Verkuyten, et al., 2020b; Tagney, et al. 2007).

Medan medveten tolerans beskrivs som långsammare, kontrollerad, medveten och regelbaserad, beskrivs istället intuitiv tolerans som snabb, associativ, undermedveten, automatisk och känslostyrd (Evans & Stanovich, 2013). Forskningen är oenig om vare sig medveten reflektion över ett negativt intuitivt omdöme minskar eller bekräftar intolerans då reflektion kan vara ett sätt att rättfärdiga ett initialt omdöme (Verkuyten, 2021; Thompson, 2013; Kuklinski, et al. 1999).

Hur emotionellt intensivt en individ ytterligare upplever sina moraliska övertygelser eller attityder har forskning funnit korrelera positivt med en vilja att socialt distansera sig från oliktankande nära liksom avlägsna vänner (Skitka, et al. 2005).

Mot bakgrund av avsaknaden av tillräcklig forskning kring intuitiv tolerans har vi valt att uteslutande undersöka denna dimensionen av begreppet för att närmare förstå hur affekt kan påverka omdöme.

Tolerans mot in- & utgrupper

Toleransforskningen har tidigare nästan uteslutande fokuserat på intergrupptolerans, det vill säga tolerans mot individer som tillhör ens utgrupp, det vill säga en social grupp som en individ inte identifierar sig med (Giles & Watson, 2008). Även om detta länge har varit ämnet för fokus, går tolerans även att uppvisa mot ingrupsmedlemmar, såsom nära vänner. Studier har visat att en vän som uppvisar andra värderingar eller åsikter än en själv eller ens sociala grupp, dessutom ofta blir dömd hårdare än vad en oliktankande främling gör (Marques & Paez, 1994). I linje med detta har en studie gjord i USA kommit fram till att människor med starka attityder är mer benägna att ta socialt avstånd från nära vänner vars attityder skiljer sig från deras egna än vad de är benägna att ta avstånd från mindre nära vänner med andra åsikter (Skitka et al, 2005). Detta tros bero på att en avvikande gruppmedlem utgör ett hot mot gruppens sociala identitet (Marques & Paez, 1994).

Då tolerans i relation till ingrupsmedlemmar är ett tämligen outforskat område existerar här ett kunskapsgap som vi avser att fylla genom att undersöka tolerans mot ingrupsmedlemmar i form av nära vänner.

Män och kvinnors self-construals

Self-construal, självkonstruktion eller självbild, är ett begrepp inom psykologin som refererar till hur individer definierar och skapar mening av självet, samt hur individer ser sig själva i relation till andra (Cross, et al., 2011).

Begreppet har utforskats i samband med teorier kring individualism och kollektivism för att se hur dessa påverkar individers prioritering av sociala relationer. Teorin kring ett independent och ett interdependent self-construal utformades av Markus och Kitayama (1991), som menade att individualistiska västerländska kulturer, som har ett fokus på självförhållande, tävling och mänsklig autonomi (Triandis, 2000), formar ett independent self-construal. I motsats till detta

formar kollektivistiska icke-västerländska kulturer, som har ett fokus på sociala relationer, samarbete och normer (Triandis, 2000), ett interdependent self-construal.

Cross och Madson (1997) utvecklade denna teori av Markus och Kitayama och menade i sin tur att det inte bara finns skillnader mellan kulturer, men också mellan män och kvinnor. Deras studie, som grundar sig på skillnader mellan män och kvinnor i västerländska kulturer, framlägger en teori där de menade att män i sig har ett independent self-construal och kvinnor ett interdependent sådant.

Baumeister och Sommer (1997) höll med teorin om att det finns en skillnad mellan män och kvinnors prioritering av social tillhörighet, men menade till skillnad från Cross och Madson att skillnaden inte handlar om ett independent eller interdependent self-construal, utan snarare typen av interdependence.

Både män och kvinnor i individualistiska västerländska kulturer, såsom Sverige (World Values Study, 2020), har visat sig vara mer independent (Gabriel & Gardner, 1999), men oavsett denna självständighet menar forskningen att det finns ett fundamentalt behov för människor att tillhöra och att nyttja sociala relationer (Baumeister & Leary, 1995). Baumeister och Sommer motsatte sig därav Cross och Madsons teori om att män skulle ha ett mindre begär av sociala relationer på grund av ett independent self-construal. I stället menade de att både män och kvinnor har ett lika stort begär av sociala relationer, men att dessa begär uttrycks och uppfylls på olika sätt, genom olika prioriteringar av social tillhörighet. Teorin om ett relationellt och ett kollektivt interdependence utvecklades därav av Baumeister och Sommer (1997) som menade att kvinnor definierar sig själva och sin sociala tillhörighet utifrån termer av nära, intima och dyadiska relationer. Män definierar sig själva och sin sociala tillhörighet istället utifrån samhörighet till grupper och kollektiva relationer.

Gabriel och Gardner (1999) testade denna teori genom fem olika undersökningar på amerikanska studenter och fann stöd för att kvinnor och män skiljer sig åt i sin prioritering av social tillhörighet. Kvinnor visade sig ha ett större fokus på interpersonell harmoni, att vårda om och underhålla nära relationer samt att sätta sina egna behov åt sidan för en nära relation. Män visade sig istället ha ett större fokus på välmåendet av gruppen och att sätta sina egna behov åt sidan för att gynna gruppen (Gabriel & Gardner, 1999).

Ytterligare forskning har funnit stöd för denna teori. Seeley et al. (2003) undersökte hur kvinnor och män ser på grupp tillhörighet. De fann att grupp tillhörighet är viktigt för både män

och kvinnor, men att kvinnor var mer benägna att knyta an till grupper som har ett större fokus på de relationella aspekterna av sociala relationer och att kvinnorna i mindre grad än männen prioriterade en delad kollektiv identitet med gruppen. Männen däremot ansåg att gruppen var viktig för både vänskapliga relationer men också för en delad kollektiv identitet, vilket tyder på att männen definierar sig i större grad än kvinnorna utifrån gruppen (Seeley et al., 2003).

Med denna teoretiska bakgrund utvecklade vi ett intresse för att undersöka två skäliggen utforskade ämnen, intuitiv tolerans och skillnader i prioritering av social tillhörighet mellan män och kvinnor, i en svensk kontext.

Syfte och hypoteser

Syftet med denna studie är att undersöka om det finns skillnader i tolerans mellan kvinnliga och manliga studenter i södra Sverige, samt om skillnader i tolerans kan bero på om individen har en relationell eller kollektiv interdependence. Då den intuitiva dimensionen av tolerans sällan är en frontlinjefigur i forskningen har valet gjorts att undersöka just detta, det vill säga den implicita, affektstyrda reaktionen som upplevs i möte med ett toleransobjekt. Mot bakgrund av Baumeister och Sommers (1997) teori kring två typer av interdependent self-construal och social definiering har ytterligare en avgränsning gjorts i toleransobjekt och studien undersöker således tolerans mot oliktankande, nära vänner.

H1: Kvinnliga och manliga studenter skiljer sig i typ av interdependence.

H2: Oberoende av kön uppvisar individer med en kollektiv interdependence en högre intuitiv tolerans mot oliktankande vänner.

Metod

Deltagare

Det erhållna urvalet utgjordes av ett bekvämlighetsurval och bestod av universitetsstudenter i södra Sverige i åldrarna 18 till 32 ($M = 22.4$, $SD = 2.46$). Att urvalet inte begränsades ytterligare till särskilda regioner, lärosäten eller studieprogram ökar möjligheten för studiens resultat att generaliseras till en större population. Då författarna av studien talar svenska genomfördes enkäten på svenska och därmed bestod urvalet enbart av individer som förstod språket. Totalt erhöles 179 svar (12 bortfall bestående av individer som under- eller översteg studiens åldersintervall, inte studerade vid ett universitet eller hade en annan könstillhörighet än man eller kvinna) som utgjordes av 102 kvinnor med en medelålder på 22.3 år ($SD = 2.24$) och 77 män med en medelålder på 22.6 år ($SD = 2.72$).

Material

Studiens metod för datainsamling utgjordes av en enkät som skapades i dataprogrammet Qualtrics. Enkät som metod för datainsamling valdes mot bakgrund av metodens effektivitet och smidighet, då denna tillåter ett erhållande av en hög svarsfrekvens under en kort tid. I den första delen av enkäten användes RISC-skalan framtagen av Cross, Bacon och Morris (2000) bestående av 11 påståenden som var avsedda att mäta relationell interdependence. Exempel på hur påståendena löd är som följande: "Mina nära vänner är en viktig återspeglning av vem jag är", samt "Min känsla av stolthet kommer från att jag vet vilka mina nära vänner är". Den andra delen av enkäten använde en modifierad version av RISC-skalan (Gabriel & Gardner, 1999) bestående av 10 påståenden avsedda att mäta kollektiv interdependence varav exempel på två påståenden är: "När jag tänker på mig själv så tänker jag även ofta på grupper jag tillhör", samt "När jag blir en del av en grupp utvecklar jag ofta en stark känsla av att jag identifierar mig med den gruppen".

Eftersom mätinstrumenten var på engelska gjordes en back-translation för att bekräfta att översättningen från engelska till svenska var korrekt i syfte att undvika missförstånd samt öka validiteten. Deltagarna fick skatta hur mycket de höll med påståendena i form av en Likertskala från 1 (instämmer inte alls) till 5 (instämmer helt).

Den tredje delen av enkäten bestod av två hypotetiska scenarier som skapades av författarna och som avsåg att mäta intuitiv tolerans mot en oliktankande vän. Innan föreliggande studie tog plats, konstruerades ett flertal scenarier vars lämplighet testades genom tre pilotstudier. Scenarierna som presenterades i pilotstudie ett och två upplevdes av respondenterna som för vaga, irrelevanta för studiens syfte eller bidrog till social önskvärdhet. Mot bakgrund av detta utformades två nya scenarier som testades i en tredje pilotstudie. Resultatet av den tredje pilotstudien bekräftade att scenarierna mätte intuitiv tolerans och användes därav i studiens huvudstudie.

Varje scenario hade fyra tillhörande påståenden genom vilka varje deltagare fick skatta sin upplevelse av scenarierna genom samma femgradiga Likertskala som är nämnd ovan. Två av påståendena löd: "Jag blir arg" och "Det väcker ingen frustration hos mig" (se Appendix). I syfte att minska eventuella ordningseffekter randomiserades ordningen på scenarierna för alla deltagare som genomförde enkäten. Scenarierna löd som följande:

Scenario 1: Föreställ dig att... du har en nära vän som en dag berättar för dig att den röstar på ett politiskt parti som du personligen inte skulle kunna tänka dig att rösta på. Partiet i fråga driver en politik som går emot dina ideologier och värderingar. Ytterligare uttrycker sig den nära vännen om olika sakfrågor på ett sätt som skiljer sig från hur du ställer dig till dessa frågor.

Scenario 2: Föreställ dig att... en nära vän till dig berättar att den börjat praktisera en religion som du själv inte praktiserar eller tror på. Din vän har allt mer ändrat sin livsstil i enlighet med religionen och har även börjat utföra religiösa handlingar när ni umgås som den inte tidigare gjort.

Design

Enkäten bestod av tre delar, där den första och andra delen mätte de två olika typerna av interdependence: relationell och kollektiv, och den tredje delen mätte intuitiv tolerans.

Som nämnt under material var påståendena i första och andra delen av enkäten tagna från tidigare använda och validerade mätinstrument. Därefter följde två påståenden avsedda att mäta intuitiv tolerans mot en oliktankande vän.

Mot slutet av enkäten ombads deltagarna att ange sin könsidentitet samt ålder. Enkäten avslutades med två öppna frågor varav deltagarna i den första fick möjligheten att gissa studiens hypotes, detta i syfte att se hur utelämnande enkätens frågor och upplägg var för hypotesen samt kunna utvärdera detta. I den andra öppna frågan kunde deltagarna lämna övriga kommentarer eller frågor kring studien eller enkäten.

Datainsamling

Enkäten distribuerades dels online och dels fysiskt på olika studieplatser på Lunds Universitet, Lunds Tekniska Högskola (LTH) samt Malmö Universitet.

Enkäten länkades på olika chattforum, i sociala medier såsom Instagram och Facebook samt skickades till närstående personer till författarna. Detta gjordes med syfte att öka svarsfrekvensen, särskilt från andra lärosäten än Lunds Universitet där studien annars tog plats.

Ytterligare besvarades enkäten av studenter som befann sig på olika studieplatser vid Lunds Universitet, LTH och Malmö Universitet genom att de, i grupper om två eller fler, fick

förfrågan att delta i studien och därefter kunde skanna en QR-kod som tog dem till enkäten. Enkäten tog ungefär 10 minuter att genomföra.

Etik

Innan deltagarna kunde påbörja enkäten blev de informerade om säkerställande av deras anonymitet, deras rätt att avbryta sin medverkan i studien när som helst samt valfrihet och således erhöles informerat samtycke. Ytterligare blev deltagarna informerade om att inga känsliga personuppgifter samlas in och fick kontaktuppgifter i form av mejladresser till respektive författare. Deltagarna informerades om åldersgränsen för medverkande på 18 år samt var tvungna att ge godkännande till att vara minst 18 år för att kunna påbörja besvarande av enkäten. Metoden för datainsamling skedde i enlighet med GDPR och således samlades inga känsliga personuppgifter in och all data hanterades konfidentiellt.

Analysmetod

Som en del av dataanalysen sorterades bortfallet ut och datan sågs noggrant igenom för att säkerställa att inga onormala mönster gick att finna i datasetet. I statistikprogrammet Jamovi skapades en variabel för könstillhörighet. Ytterligare skapades indexvariabler för enkätens tre delar, det vill säga ett index för relationell interdependence, ett för kollektiv interdependence och ett för tolerans.

För att säkerställa att påståendena i varje index korrelerade med varandra och därmed utgjorde ett tillförlitligt mätinstrument, beräknades Cronbachs alfa-värde för samtliga index. Cronbachs alfa används för att mäta intern konsistens och är ett mått som varierar mellan 0 och 1, där ett högre resultat indikerar på en högre homogenitetsreliabilitet. Påståendena för det relationella indexet erhöles ett Cronbachs alfa-värde på 0.768, det kollektiva indexet erhöles ett Cronbachs alfa-värde på 0.829 och toleransindexet erhöles ett Cronbachs alfa-värde på 0.775. Detta tyder på en god intern konsistens för respektive index då ett vanligt acceptansvärde för Cronbachs alfa är 0.7.

En korrelation utfördes även mellan den relationella skalan och den kollektiva skalan för att se om de olika skalorna mätte olika saker. Resultatet visade på en positiv korrelation mellan skalorna $r = 0.627$ ($p < 0.001$, med signifikansvärdet $p < 0.05$).

Resultat

H1 predicerade att det finns en skillnad mellan manliga och kvinnliga studenters typ av interdependence. För att testa H1 och se om det fanns en interaktion mellan könstillhörighet och

typ av interdependence utfördes en 2 (Interdependence: Relationell vs. Kollektiv) X 2 (Könstillhörighet: Kvinna vs. Man) repeated measures ANOVA. Resultatet indikerade på att det fanns en huvudeffekt mellan könstillhörighet och skillnader i det övergripande resultatet $F(1,177) = 5.85, p = .017, \eta^2 = .025$, då kvinnorna skattade högre på både den relationella och den kollektiva skalan ($M_{relationell\ kvinna} = 3.83$ vs. $M_{kollektiv\ kvinna} = 3.52, SD_{relationell\ kvinna} = 0.05$ vs. $SD_{kollektiv\ kvinna} = 0.07$) än männen ($M_{relationell\ man} = 3.58$ vs. $M_{kollektiv\ man} = 3.37, SD = 0.06$ vs. $SD_{kollektiv\ man} = 0.08$). Däremot fanns det inte en signifikant interaktionseffekt mellan typ av interdependence och könstillhörighet $F(1,177) = 1.60, p = .208, \eta^2 = .002$ (se Figur 1), då både kvinnorna och männen skattade högre på den relationella skalan än den kollektiva skalan ($M_{relationell\ kvinna} = 3.83, M_{relationell\ man} = 3.58, SD_{relationell\ kvinna} = 0.05, SD_{relationell\ man} = 0.06$ vs. $M_{kollektiv\ kvinna} = 3.52, M_{kollektiv\ man} = 3.37, SD_{kollektiv\ kvinna} = 0.07, SD_{kollektiv\ man} = 0.08$). Resultaten gav således inget stöd för H1 då det visade sig att både kvinnorna och männen prioriterade relationell interdependence över kollektiv interdependence.

Figur 1

Interaktionseffekt mellan typ av interdependence och könstillhörighet

H2 predicerade att oavsett könstillhörighet så kommer de individer som skattat högt på den kollektiva skalan uppvisa en högre grad av intuitiv tolerans. Intuitiv tolerans mättes i form av emotionell intensitet, där ett högt värde representerade en hög emotionell intensitet och därav en låg tolerans, samt att ett lågt värde representerade en låg emotionell intensitet och därav en hög tolerans.

För att testa H2 utfördes en multipel linjär regressionsanalys för att se hur relationell och kollektiv interdependence påverkade intuitiv tolerans. Resultatet $R^2 = 0.051$, $F(2,176) = 4.70$, $p = .010$ indikerade att modellen fann något svagt samband mellan relationell interdependence, kollektiv interdependence och intuitiv tolerans. Det vi kunde se var att relationell interdependence hade störst påverkan på tolerans ($\beta = .222$, $p = .020$), det vill säga att ju högre deltagarna skattade på den relationella skalan, desto lägre tolerans uppvisade de. Däremot visade sig kollektiv interdependence inte ha någon signifikant påverkan på tolerans ($\beta = .005$, $p = .954$). Resultatet fann därför inget stöd för H2, men fann stöd för att relationell interdependence har en påverkan på tolerans.

Ytterligare fann vi intressanta resultat kring intuitiv tolerans beroende på könstillhörighet. Då varje enskilt test inte uppfyllde kraven för normalitet eller homogenitet av varians genomfördes icke-parametriska Mann-Whitney U-tester och presentation av medianen.

Intuitiv tolerans mättes genom två scenarier, ett scenario som beskrev en vän med andra politiska värderingar än deltagaren själv och ett scenario som beskrev en vän med andra religiösa värderingar än deltagaren själv. Dessa två mått på intuitiv tolerans slogs sedan ihop till ett sammanfattat toleransindex.

Det första Mann-Whitney U-testet visade på en signifikant skillnad mellan kvinnorna och männen ($U = 1636$, $p < .001$), där kvinnorna skattade högre (*median* = 4.00) än männen (*median* = 2.50) på det politiska scenariot vilket indikerade på att kvinnorna hade en lägre tolerans mot en vän med andra politiska värderingar än de själva, än vad männen hade.

Vidare testades tolerans mot religion, beroende på könstillhörighet. Mann-Whitney U-testet visade på att det inte fanns någon skillnad mellan kvinnorna och männens tolerans gentemot religionsscenariet ($U = 3336$, $p = .084$) då kvinnorna (*median* = 2.25) inte skilde sig signifikant från männen (*median* = 2.00) i skattningen av tolerans mot en vän med andra religiösa värderingar än den själv.

Till sist genomfördes ytterligare ett test för att se om kvinnorna och männen skilde sig åt i generell tolerans. Genom att jämföra det sammanlagda tolerans-indexet mot könstillhörighet visade resultatet av Mann-Whitney U-testet ($U = 1838$, $p < .001$) att kvinnorna skattade högre emotionell intensitet (*median* = 3.13) än männen (*median* = 2.38) vilket innebär att kvinnorna uppvisade en lägre tolerans mot olikänkande vänner.

Diskussion

Studiens syfte var att undersöka om det finns en skillnad mellan hur män och kvinnor prioriterar sociala relationer och om denna prioritering är relaterad till deras intuitiva tolerans mot oliktankande vänner. För att besvara detta fick deltagarna genomföra en enkät som syftade till att fånga de tre olika aspekterna av studien, relationell interdependence, kollektiv interdependence samt intuitiv tolerans.

Det fanns inget stöd för de hypoteser som framlades av författarna men där fanns intressanta resultat som ändå besvarade viktiga aspekter av studiens syfte. Både kvinnorna och männen visade sig prioritera relationell interdependence över kollektiv interdependence. Vidare visade sig relationell interdependence ha en påverkan på deltagarnas intuitiva tolerans, då ju högre deltagarna skattade på den relationella skalan desto lägre tolerans uppvisade deltagarna för de två olika scenarierna som presenterades i enkäten.

Kvinnliga och manliga studenter i södra Sverige prioriterar intima och dyadiska relationer

Oberoende av könstillhörighet visade det sig att deltagarna i studien prioriterade relationell interdependence över kollektiv interdependence. Detta skiljer sig från tidigare studier som också gjorts i individualistiska länder såsom USA (Gabriel & Gardner, 1999), där männen prioriterade kollektiv interdependence över relationell.

Kvinnliga och manliga studenter i södra Sverige har alltså ett större fokus på de relationella aspekterna av sociala relationer, såsom att skapa interpersonell harmoni och nära, intima relationer (Baumeister & Sommer, 1997). Att kvinnorna skattade högre på relationell interdependence är i enlighet med den tidigare forskning som gjorts kring ämnet, då kvinnor i tidigare forskning visat sig vara mer relationella än männen (Gabriel & Gardner, 1999).

Varför männen skiljer sig från den tidigare forskningen går endast att spekulera kring. En möjlig förklaring är att den tidigare forskningen utfördes under tidiga 2000-talet medan denna undersökning är utförd två decennier senare. Mycket kan hända med samhället under två decennier som kan förändra hur social tillhörighet prioriteras. En faktor som eventuellt kan ha påverkat hur unga studenter i södra Sverige prioriterar social tillhörighet är Corona-pandemin och dess krav på karantän som kan ha medfört att både män och kvinnor känner ett större behov av att tillhöra (Baumeister & Leary, 1995) och därför prioriterar sina nära sociala relationer än sina grupprelationer.

Ytterligare förklaringar kring varför manliga studenter i södra Sverige prioriterar relationell interdependence skulle kunna vara att det finns fler möjligheter för män idag att

uttrycka och visa känslor, vilket i sin tur kan ha en påverkan på hur de ser på intimitet och hur de prioriterar sociala relationer.

Tolerans mot oliktankande vänner

Resultatet av studien visade att de deltagare som skattade högt på den relationella skalan också uppvisade en lägre tolerans mot oliktankande vänner. Detta kan kopplas till att relationell interdependence grundar sig i att individen uttrycker sig själv i form av sina nära relationer och söker interpersonell harmoni med dessa (Baumeister & Sommer, 1997) och kan därav betyda att individen söker relationer med individer som har samma värderingar som den själv. Detta skulle kunna innebära att för stora skillnader i värderingar mellan individerna i relationen gör att relationen inte uppnår de krav som individen har för att skapa en intim och nära relation och därav minskar toleransen mot den oliktankande vännen.

Då både männen och kvinnorna prioriterade relationell interdependence över kollektivt samt att de med högre relationell interdependence uppvisade en lägre intuitiv tolerans, kan det innebära att både manliga och kvinnliga studenter i södra Sverige har ett större behov av och en vilja att skapa vänskaper med individer som delar samma eller liknande värderingar som de själva. Detta går i linje med tidigare forskning som beskriver hur ju emotionellt starkare en individ upplever sina attityder, desto mer benägna är de att ta avstånd från oliktankande nära liksom avlägsna vänner (Skitka et al 2005).

Kvinnor och mäns grad av intuitiv tolerans

Utöver de framlagda hypoteserna gick det även att finna en tydlig skillnad i män och kvinnors nivå av tolerans. I linje med forskningen fann rådande studie att kvinnor uppgav en högre emotionell intensitet mot toleransobjekten i scenarierna och uppvisade således lägre tolerans än männen (Golebiowska, 1999). Då kvinnorna även skattade generellt högre på både den relationella och kollektiva skalan upplever kvinnorna möjligen en starkare identifiering med sina sociala relationer, oavsett om dessa tar formen av grupper eller dyadiska relationer. Som Marques och Paez (1994) beskrev, kan en ingrupsmedlem med avvikande åsikter dömas hårdare än en avvikande främling, då det är viktigare för gruppen att gruppmedlemmen konformerar till gruppens identitet. Möjligen går kvinnornas låga nivå av tolerans att härleda till att de identifierar sig starkt med sina sociala relationer och därmed reagerar med högre emotionell intensitet när någon som är en del av dessa sociala relationer avviker med sina åsikter.

Ett ytterligare intressant fynd är hur kvinnorna och männen skiljde sig i toleransobjekt. Kvinnorna angav en betydligt lägre tolerans mot en politiskt oliktankande vän än vad männen gjorde. Även detta kan kanske förklaras av kvinnornas starkare sociala identifiering med sina relationer och därav ett starkare behov av politisk enighet. En annan möjlig förklaring är att kvinnorna upplever en politiskt avvikande vän som mer hotfull mot deras rättigheter än vad en religiöst avvikande vän är, detta mot bakgrund av forskningen som säger att kvinnor uppvisar lägre tolerans mot sådant de upplever som möjligen begränsande av deras fri- och rättigheter (Golebiowska, 1999).

Begränsningar

Trots att scenarierna skapades och sågs över noga i syfte att undvika eventuell social önskvärdhet är det möjligt att deltagarna uppgav en lägre nivå av emotionell intensitet och därav högre tolerans för att framstå som mer socialt önskvärda. Deltagarna var anonyma vid besvarande av enkäten men då tolerans är en högt värderad egenskap, särskilt inom utbildningssfären, kan detta ha påverkat deltagarnas svar ändå. Ytterligare var scenarierna formulerade i syfte att kunna besvaras av alla deltagare oavsett deras värderingar eller åsikter. En risk med detta är att scenarierna upplevdes som för vaga och möjligen svåra att ta ställning till vilket skulle kunna innebära ett hot mot studiens externa validitet. Med mer tid och fler resurser till hands hade ett större antal pilotstudier med flera olika scenarier kunnat utföras för att se vilka scenarier som lämpade sig bäst för att mäta intuitiv tolerans.

Föreliggande studie mätte emotionell intensitet mot oliktankande nära vänner. Således mättes endast ett affektstyrt sinnestillstånd hos deltagarna och resultaten kan i strikt mening inte säga något om hur deltagarnas beteenden hade sett ut om de blivit bemötta med scenariot i verkligheten.

Som nämnt tidigare korrelerade de två skalorna för interdependence med varandra vilket kan bero på att den kollektiva skalan för interdependence är en modifierad version av den relationella skalan. Detta kan ha lett till att deltagarna eventuellt såg överlappande drag mellan skalorna. Påståendena i den relationella och den kollektiva skalan var väldigt likt formulerade bortsett från att ordet "relationer" i den första var utbytt mot "grupper" i den andra. Detta kan ha skapat förvirring hos deltagarna gällande på vilket sätt skalorna egentligen skiljde sig åt och kan ha lett till att deltagarna skattade liknande på båda skalorna vilket skulle kunna innebära ett hot mot studiens interna validitet. Dock säkerställdes det innan undersökningens genomförande att

frågorna för respektive skala korrelerade med varandra genom Cronbachs alfa-värde, vilket i sin tur bekräftar att skalorna mäter olika saker men med en viss överlappning. Vid en eventuell rekonstruktion av studien och med mer tid till hands hade en ny version av den modifierade kollektiva skalan för interdependence kunnat utvecklas för att säkerställa minimal överlappning mellan skalorna och således mindre förvirring bland deltagarna. Dessutom hade ordningen på den relationella och den kollektiva skalan randomiserats för att motverka möjlig ordningseffekt bland deltagarna.

Om studien hade gjorts om hade även en jämnare könsfördelning försökt uppnås då rådande studie har ett högre antal kvinnliga än manliga deltagare. En jämnare könsfördelning hade gett studien en ökad reliabilitet och bättre möjlighet till generalisering.

Framtida forskning

För framtida forskning urskiljs ett behov av ytterligare kunskap inom området intuitiv tolerans. Även om den intuitiva dimensionen av tolerans inte ensamt kan förklara varför människor väljer acceptans eller avvisning är forskningen kring ämnet smal och det hade behövts utforskas ytterligare i syfte att belysa relationen mellan affekt och kognition.

Ytterligare går det att urskilja ett kunskapsgap i hur individer i södra Sverige förhåller sig till relationell och kollektiv interdependence. Rådande studie fann i motsats till tidigare forskning från USA, inga könsskillnader i nivå av interdependence, trots att både Sverige och USA liknar varandra i att båda länder har individualistiska kulturer. Kvinnliga såsom manliga universitetsstudenter i södra Sverige uppvisade en högre grad av relationell interdependence, även om kvinnorna uppvisade en aningen högre grad än männen. Därav existerar ett behov av vidare forskning kring relationell och kollektiv interdependence i en svensk kontext för att belysa vilken typ av social tillhörighet som individer i Sverige prioriterar och har behov av.

Slutsats

Att acceptera existensen av något en ogillar är en utmaning för många. Föreliggande studie undersökte intuitiv tolerans mot oliktankande vänner beroende av typ av interdependence och kön bland universitetsstudenter i södra Sverige. Så till vilken grad går det att tolerera en oliktankande vän? Även om inga skillnader gick att finna mellan män och kvinnors prioriteringar av sociala relationer, har rådande studie genererat ny kunskap kring hur kvinnliga och manliga studenter i södra Sverige prioriterar intima, dyadiska relationer framför grupprelationer. Att resultaten motsade tidigare forskning pekar på ett behov av vidare forskning kring

självkonstruktion i en svensk kontext. Dessutom har studien belyst ett tidigare utforskat samband mellan relationell interdependence och tolerans, då en hög nivå av relationell interdependence korrelerade med en låg nivå av tolerans. Utöver detta bekräftar studien tidigare forskning i sitt påstående att kvinnor är mindre toleranta än män, och det går att se tecken på att kvinnliga studenter i södra Sverige är mer måna om politisk konformitet än vad manliga studenter är.

Referenser

- Adelman, L., & Verkuyten, M. (2019). Prejudice and the acceptance of Muslim minority practices. *Social Psychology, 51*(1), 1-16. <https://doi.org/10.1027/1864-9335/a000380>
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*(3), 497–529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Baumeister, R. F., & Sommer, K. L. (1997). What do men want? Gender differences and two spheres of belongingness: Comment on Cross and Madson. *Psychological Bulletin, 122*(1), 38. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.122.1.38>
- Cohen, A. J. (2004). What toleration is. *Ethics, 115*(1), 68-95. <https://doi.org/10.1086/421982>
- Crandall, C. S., & Eshleman, A. (2003). A justification-suppression model of the expression and experience of prejudice. *Psychological Bulletin, 129*(3), 414–446. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/0033-2909.129.3.414>
- Cross, S. E., Bacon, P. L., & Morris, M. L. (2000). Relational-Interdependent Self-Construal Scale. *PsycTESTS*. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/t04569-000>
- Cross, S. E., Gercek-Swing, B., & Hardin, E. E. (2011). The what, how, why, and where of self-construal. *Personality and Social Psychology Review, 15*(2), 142-179–179. <https://doi.org/10.1177/1088868310373752>
- Cross, S. E., & Madson, L. (1997). Models of the self: Self-construals and gender. *Psychological Bulletin, 122*(1), 5–37. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.122.1.5>
- Evans, J. St. B. T., & Stanovich, K. E. (2013). Dual-process theories of higher cognition: advancing the debate. *Perspectives on Psychological Science, 8*(3), 223-241. <https://doi.org/10.1177/1745691612460685>
- Fisch, M. (2003). A modest proposal: Towards a religious politics of epistemic humility. *Journal of Human Rights, 2*(1), 49-64. <https://doi.org/10.1080/1475483032000055229>
- Forst, R. (2013). *Toleration in conflict: Past and present* (No. 103). Cambridge University Press.
- Gabriel, S., & Gardner, W. L. (1999). Are there “his” and “hers” types of interdependence? The implications of gender differences in collective versus relational interdependence for affect, behavior, and cognition. *Journal of Personality and Social Psychology, 77*(3), 642-655–655. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.3.642>

- Giles, H., & Watson, B. (2008). Intercultural and intergroup communication. *International encyclopedia of communication*, 6, 2337-2348.
- Golebiowska, E. A. (1999). Gender gap in political tolerance. *Political Behavior*, 21, 43-66. <https://www.jstor.org/stable/586585>
- Haerpfer, C., Inglehart, R., Moreno, A., Welzel, C., Kizilova, K., Diez-Medrano J., M. Lagos, P. Norris, E. Ponarin & B. Puranen et al. (eds.). 2020. World Values Survey: Round Seven – Country-Pooled Datafile. Madrid, Spain & Vienna, Austria: JD Systems Institute & WVSA Secretariat. doi.org/10.14281/18241.1
- Jost, J. T., Glaser, J., Kruglanski, A. W., & Sulloway, F. J. (2003). Exceptions that prove the rule--Using a theory of motivated social cognition to account for ideological incongruities and political anomalies: Reply to Greenberg and Jonas (2003). *Psychological Bulletin*, 129(3), 383–393. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/0033-2909.129.3.383>
- Kuklinski, J. H., Riggle, E., Ottati, V., Schwarz, N., & Wyer, R. S. (1991). The cognitive and affective bases of political tolerance judgments. *American Journal of Political Science*, 35(1), 1–27. <https://doi.org/10.2307/2111436>
- Markus, H. R., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224–253. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.98.2.224>
- Marques, J. M., & Paez, D. (1994). The ‘black sheep effect’: Social categorization, rejection of ingroup deviates, and perception of group variability. *European Review of Social Psychology*, 5(1), 37-68. <https://doi.org/10.1080/14792779543000011>
- Seeley, E. A., Gardner, W. L., Pennington, G., & Gabriel, S. (2003). Circle of friends or members of a group? Sex differences in relational and collective attachment to groups. *Group Processes & Intergroup Relations*, 6(3), 251–263. <https://doi.org/10.1177/13684302030063003>
- Skitka, L. J., Bauman, C. W., & Sargis, E. G. (2005). Moral conviction: Another contributor to attitude strength or something more?. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(6), 895. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/0022-3514.88.6.895>

- Skitka, L. J., Hanson, B. E., Morgan, G. S., & Wisneski, D. C. (2021). The psychology of moral conviction. *Annual Review of Psychology*, 72, 347-366.
<https://doi.org/10.1146/annurev-psych-063020-030612>
- Tangney, J. P., Stuewig, J., & Mashek, D. J. (2007). Moral emotions and moral behavior. *Annual Review of Psychology*, 58, 345-372.
<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070145>
- Thompson, V. A. (2013). Why it matters: The implications of autonomous processes for dual process theories—Commentary on Evans & Stanovich (2013). *Perspectives on Psychological Science*, 8(3), 253-256. <https://doi.org/10.1177/1745691613483476>
- Triandis, H. C. (2000). Collectivism and individualism. In *Encyclopedia of psychology*, Vol. 2. (pp. 176–179). American Psychological Association.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/10517-066>
- Van Doorn, M. (2014). The nature of tolerance and the social circumstances in which it emerges. *Current Sociology*, 62(6), 905-927. <https://doi.org/10.1177/0011392114537281>
- Verkuyten, M., Adelman, L., & Yogeeswaran, K. (2020b). The psychology of intolerance: Unpacking diverse understandings of intolerance. *Current Directions in Psychological Science*, 29(5), 467-472.
<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0963721420924763>
- Verkuyten, M., Adelman, L., & Yogeeswaran, K. (2022). Tolerance as forbearance: Overcoming intuitive versus deliberative objections to cultural, religious, and ideological differences. *Psychological Review*, 129(2), 368. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/rev0000228>
- Verkuyten, M., & Slioter, L. (2008). Muslim and non-Muslim adolescents' reasoning about freedom of speech and minority rights. *Child Development*, 79(3), 514-528.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2008.01140.x>
- Verkuyten, M., & Yogeeswaran, K. (2017). The social psychology of intergroup toleration: a roadmap for theory and research. *Personality and Social Psychology Review*, 21(1), 72-96. <https://doi.org/10.1177/1088868316640974>
- Verkuyten, M., Yogeeswaran, K., & Adelman, L. (2020a). Toleration and prejudice-reduction: Two ways of improving intergroup relations. *European Journal of Social Psychology*, 50(2), 239-255. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2624>

Verkuyten, M., Yogeeswaran, K., & Adelman, L. (2023). The social psychology of intergroup tolerance and intolerance. *European Review of Social Psychology*, 34(1), 1-43.
<https://doi.org/10.1080/10463283.2022.2091326>

Appendix

Kandidat	
Start of block:	Introduktion
Q34	<p>Hej!</p> <p>Vi heter Sofia och Sabina och vi är två studenter vid Lunds Universitet som skriver vår kandidatuppsats i psykologi. Vi undersöker sociala faktorer bakom vänskapsrelationer bland universitetsstudenter i åldrarna 18-32 och hade verkligen uppskattat din medverkan i vår studie genom att besvara denna enkät!</p> <p>Enkäten tar ca. 7 minuter att genomföra, ditt deltagande är helt frivilligt och du kan alltid välja att avbryta din medverkan. Vidare förblir du helt anonym och vi samlar inte heller in några känsliga personuppgifter.</p> <p>Tack för ditt deltagande!</p> <p>Vid eventuella frågor eller tankar kring enkäten eller studien är du välkommen att kontakta oss på följande mailadresser: sa7286le-s@student.lu.se so2213ed-s@student.lu.se</p>
Q39	<p>Jag instämmer att jag är 18 år eller äldre och studerar vid ett universitet</p> <p>☐ Ja (1)</p> <p>☐ Nej (2)</p>
End of Block:	Introduktion
Start of Block:	Relational interdependence

Q40	I denna del av enkäten ber vi dig skatta hur väl de följande påståendena stämmer in på dig.
Fråga 1	<p>Mina nära relationer är en viktig återspeglning av vem jag är</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q2	<p>När jag känner mig nära någon känner jag ofta att den personen är en viktig del av vem jag är</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q3	<p>Jag känner oftast en stark känsla av stolthet när någon nära mig åstadkommer något viktigt</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q4	<p>Jag tycker att en av de viktigaste delarna av vem jag är syns genom att titta på mina nära vänner och förstå vilka de är</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4)

	☐ Instämmer helt (5)
Q5	<p>När jag tänker på mig själv så tänker jag även ofta på mina nära vänner eller min familj</p> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q6	<p>Om en person sårar någon nära mig känner jag mig även personligen sårad</p> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q7	<p>Generellt sett så är mina nära relationer en viktig del av min självbild</p> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q8	<p>Generellt sett så har mina nära relationer väldigt lite att göra med min självkänsla</p> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)

Q9	<p>Mina nära relationer är oviktiga för min uppfattning om vilken typ av person jag är</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q10	<p>Min känsla av stolthet kommer från att jag vet vilka mina nära vänner är</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q11	<p>När jag etablerar en nära vänskap med någon utvecklar jag ofta en stark känsla av att jag identifierar mig med den personen</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
End of Block:	Relational interdependence
Start of Block:	Collective interdependence
Q12	<p>Gruppen jag tillhör är en viktig återspeglning av vem jag är</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3)

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q13	<p>När jag är i en grupp känner jag ofta att den gruppen är en viktig del av vem jag är</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q14	<p>Jag känner ofta en stark känsla av stolthet när en grupp jag tillhör åstadkommer något viktigt</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q15	<p>Jag tycker att en av de viktigaste delarna av vem jag är syns genom att titta på grupperna jag tillhör och förstå vilka de är</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q16	<p>När jag tänker på mig själv så tänker jag även ofta på grupper jag tillhör</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4)

	☐ Instämmer helt (5)
Q17	<p>Generellt sett så är grupper jag tillhör en viktig del av min självbild</p> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q18	<p>Generellt sett så är grupperna jag tillhör oviktiga för min uppfattning om vilken typ av person jag är</p> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q19	<p>Om en person förolämpar en grupp jag tillhör känner jag mig även personligen förolämpad</p> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q20	<p>Min känsla av stolthet kommer från att jag vet att jag tillhör grupper</p> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)

Q21	<p>När jag blir en del av en grupp utvecklar jag ofta en stark känsla av att jag identifierar mig med den gruppen</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
End of Block:	Collective interdependence
Start of Block:	Inledning till tolerans
Q39	Följande del av enkäten består av två scenarion som vi ber dig ta ställning till.
End of Block:	Inledning till tolerans
Start of Block:	Tolerans 1
Q24	<p>Föreställ dig att... du har en nära vän som en dag berättar för dig att den röstar på ett politiskt parti som du personligen inte skulle kunna tänka dig att rösta på. Partiet i fråga driver en politik som går emot dina ideologier och värderingar. Ytterligare uttrycker sig den nära vännen om olika sakfrågor på ett sätt som skiljer sig från hur du ställer dig till dessa frågor.</p> <p>Vänligen ta ställning nedan till denna situation genom att skatta hur din vän får dig att känna.</p>
Q25	<p>Jag blir arg</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2)

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q26	<p>Jag blir inte särskilt berörd</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q27	<p>Jag känner mig irriterad</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q41	<p>Det väcker ingen frustration hos mig</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
End of Block:	Tolerans 1
Start of Block:	Tolerans 2
Q40	<p>Föreställ dig att... en nära vän till dig berättar att den börjat praktisera en religion som du själv inte praktiserar eller tror på. Din vän har allt mer ändrat</p>

	<p>sin livsstil i enlighet med religionen och har även börjat utföra religiösa handlingar när ni umgås som den inte tidigare gjort.</p> <p>Vänligen ta ställning nedan till denna situation genom att skatta hur din vän får dig att känna.</p>
Q30	<p>Jag blir arg</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q31	<p>Jag blir inte särskilt berörd</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q32	<p>Jag känner mig irriterad</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)
Q33	<p>Det väcker ingen frustration hos mig</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Instämmer inte alls (1) ☐ Instämmer inte helt (2) ☐ Neutral (3) ☐ Instämmer delvis (4) ☐ Instämmer helt (5)

End of Block:	Tolerans 2
Start of Block:	Block 5
Q37	<p>Vad identifierar du dig som?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kvinna (1) ☐ Man (2) ☐ Annat (3) ☐ Vill ej ange (4)
Q38	<p>Hur gammal är du?</p> <p>_____</p>
Q35	<p>Vad tror du vi undersöker genom denna enkät? Försök gissa vår hypotes.</p> <p>_____</p>
Q36	<p>Har du några eventuella frågor gällande enkäten eller studien? Eller övriga kommenterar?</p> <p>_____</p>
End of Block:	Block 5
	Tack för ditt deltagande i enkäten.